

МІЖНАРОДНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
«ЄВРОПЕЙСЬКА ШКОЛА БІЗНЕСУ»**

Кафедра менеджменту та економіки

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
З ДИСЦИПЛІНИ:
«МЕТОДОЛОГІЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ»**

Укладач: Бойко О.В. – д.е.н., доц.,
професор кафедри менеджменту та економіки.

Обговорено та схвалено на засіданні
кафедри менеджменту та економіки,
протокол № _____ від « ____ » _____ 2020 р.
Завідувач _____ Ю. Ремига

Київ – 2020

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень» є формування у студентів системи знань з методології, теорії методу і дослідницького процесу, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності, формування вміння організовувати наукове дослідження певної проблеми з використанням усього комплексу традиційних методів наукових досліджень.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» є:

- засвоєння студентами предмета, призначення та основних функцій методології наукового пізнання;
- формування у студентів уявлення про логіку виконання процедур аналізу проблеми і вибору теми наукової праці; постановки мети, завдань і питань дослідження;
- засвоєння студентами специфіки наукового дослідження, методів наукового пізнання;
- розуміння характеру побудови теоретичних та експериментальних досліджень, знання поширених видів і джерел наукової інформації;
- засвоєння логіки розгортання наукових тверджень, загальних вимог до оформлення наукових досліджень.

Отже, вивчення дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень» цілісне уявлення про науку як систему знань і знаряддя пізнання, сформує погляди на методологію наукового пізнання, сутність загальнонаукових та спеціальних методів і принципів проведення наукового дослідження та оформлення їх результатів.

Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні:

- знати:
  - особливості організації, проведення та методологію наукового дослідження;
  - основні методи наукового пізнання;
  - поширені види і джерела наукової інформації;
  - загальні вимоги до оформлення наукових досліджень.
- уміти:
  - здійснювати наукову діяльність;
  - володіти методологічними та методичними основами наукового дослідження;
  - вирішувати практичні завдання у професійній діяльності;
  - працювати із літературними джерелами, виступати із доповідями, демонструючи знання, отримані на лекції та під час самостійної підготовки, брати участь у дискусіях.

КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИМОГИ ДО СТУДЕНТІВ

В результаті засвоєння навчальної дисципліни у студентів мають бути сформовані такі компетентності:

загальні:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність до проведення досліджень на професійному рівні;
- здатність фахово аналізувати інформацію, оцінювати повноту та можливості її використання;
- здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.

професійні:

- здатність науково обґрунтовано застосовувати теоретичні та емпіричні методи дослідження, власну наукову ерудицію для аналізу, узагальнення, оцінки наукових гіпотез;
- уміння формулювати та ініціювати нові ідеї, формулювати, мету та завдання наукового дослідження, розраховувати обсяг необхідних ресурсів;
- здатність планувати та здійснювати власне наукове дослідження, присвячене суттєвій проблемі сучасної науки у сфері управління та менеджменту;
- володіти методологічними та методичними основами наукового дослідження;
- вирішувати практичні завдання у професійній діяльності;
- працювати із літературними джерелами, виступати із доповідями, демонструючи знання, отримані на лекції та під час самостійної підготовки, брати участь у дискусіях.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Виявляти навички з пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень;

Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами;

Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним;

Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера;

Уміти отримувати результат в рамках обмеженого часу та інформації з наголосом на професійну сумлінність та унеможливлення плагіату.

Крім того вивчення даної навчальної дисципліни дозволяє:

- розвивати власний інтелектуальний та загально культурний рівень, та мати потребу у самореалізації;
- інтерпретувати та аналізувати інформацію з використанням новітніх інформаційних технологій;
- виявляти невирішені проблеми у предметній області, формулювати завдання дослідження та визначати шляхи їх рішення;
- розробляти порядок дій та зміст наукового дослідження;

- формулювати наукові гіпотези, мету та завдання наукового дослідження;
- оволодіти навичками системного мислення, навичками планування, організації і проведення дослідницької роботи;
- володіти методами та інструментарієм для проведення дослідження та отримання результатів;
- володіти, вдосконалювати та впроваджувати нові методи дослідження за обраним напрямом наукового проекту та освітньої діяльності;
- аналізувати результати наукових досліджень, використовувати методи статистичного дослідження;
- презентувати результати наукових досліджень у формі презентації курсової або магістерської роботи, тез доповідей тощо;
- дотримуватися академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів;
- виявляти навички попередження та протидії академічному плагіату в освітньому процесі;
- критично використовувати світоглядні теорії та засвоєні теоретичні знання при розв'язанні соціально-професійних завдань, обирати й використовувати відповідні засоби для побудови технологій навчання;
- вміння упроваджувати результати наукового пошуку в практичну діяльність, шукати необхідну наукову інформацію; обирати методологічну основу дослідження.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин, 3 кредити ЄКТС.

Програма навчальної дисципліни «**Методологія і організація наукових досліджень**» складається з таких змістових модулів:

Змістовий розділ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 1. Наука як продуктивна сила розвитку суспільства.

Тема 2. Методологія наукового дослідження.

Тема 3. Спеціальні методи соціально-економічних досліджень.

Змістовий розділ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Тема 4. Організація науково-дослідної діяльності в Україні.

Тема 5. Академічна доброчесність як фундаментальний принцип наукової діяльності.

Тема 6. Наукова інформація та види наукових робіт.

Тема 7. Організаційно-методичні підходи до науково-дослідної роботи студента.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Для досягнення поставлених завдань щодо оволодіння курсом «Методологія та організація наукових досліджень» цикл аудиторних занять має доповнюватися роботою студентів як в аудиторіях (практичні та семінарські заняття), так і в позааудиторний час (вдома чи в бібліотеці).

Мета самостійної роботи – відповідним комплексом заходів забезпечити регулярну і ефективну самостійну роботу студентів над вивченням дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень».

Самостійна робота студента над засвоєнням навчальної дисципліни є необхідним елементом ефективного формування компетентностей та включає вивчення та підготовку:

- питань, що винесені на самостійну роботу;
- інформативних матеріалів щодо розкриття змісту питань для самостійного опрацювання у формі реферату;
- коротких повідомлень до захисту реферату;
- тез доповіді на конференцію (або наукову статтю);
- підготовка доповідей та виступів на семінарських заняттях;
- підготовка до заліку.

За кожним змістовним модулем та темою передбачено вивчення теоретичних питань, що вимагає від студентів роботи не тільки з навчально-методичною літературою, а й з матеріалами періодичних видань та законодавчими і нормативними актами.

Результати ефективності самостійної роботи визначаються якістю підготовки рефератів та інших видів оформлення науково-дослідної роботи, та під час контролю знань за тестами або за контрольними запитаннями.

Питання для самостійного опрацювання

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади наукових досліджень

Тема 1. Наука як система знань.

1. Історичний нарис становлення і розвитку наукового пізнання світу.
2. Процес наукового пізнання, його основні елементи.
3. Специфіка і відмінності різних форм пізнання світу (містичної, релігійної, художньої і наукової)
4. Наука, її суть і закономірності історичного розвитку.
5. Наука як особлива форма процесу пізнання. Наука і псевдонаука.
6. Наукові факти та їх роль у науковому дослідженні.
7. Система наукових знань і зв'язки між науками.
8. Сучасна роль і значення міждисциплінарних досліджень.
9. Соціальна функція науки і мета наукового дослідження
10. Основні категорії науки, їх логічна структура.
11. Поняття наукової теорії, вимоги до наукових теорій.
12. Закони і закономірності, їх суть і види.

13. Структурні компоненти теоретичного пізнання: проблема, гіпотеза і теорія.
14. Труднощі й особливості проведення міждисциплінарних наукових досліджень.
15. Поглиблення інтеграції суспільних, природничих і технічних наук.

Тема 2. Методологія наукового дослідження.

1. Методологія у широкому і вузькому розумінні. Загальна методологія і часткова методологія.
2. Сутність принципів наукової методології.
3. Метод, методика, методологія: співвіднесення понять.
4. Методологія і методи наукового пізнання.
5. Класифікація та характеристика методів наукового дослідження.
6. Основні напрями і методи наукових досліджень.
7. Діалектика як вчення про розвиток та метод дослідження.
8. Діалектичний підхід в економічних дослідженнях.
9. Загальнонаукові та спеціальні методи, їх характеристика.
10. Методологія теоретичних досліджень.
11. Суть і значення теоретичних і емпіричних методів пізнання.
12. Методи, які використовуються як на емпіричному, так і на теоретичному рівнях дослідження.
13. Співвідношення теоретичних та емпіричних методів у науковому дослідженні.

Тема 3. Спеціальні методи соціально-економічних досліджень.

1. Специфіка методології соціально-економічних досліджень.
2. Поняття та базові характеристики спеціальних методів наукових досліджень.
3. Обґрунтування вибору методу наукового дослідження.
4. Методи спостереження та збору даних, їх класифікація.
5. Методи групування, класифікація та види.
6. Типологічні, структурні та аналітичні групування.
7. Сутність і класифікаційні види економічного аналізу за різними ознаками.
8. Економіко-статистичний аналіз: зміст, основні інструменти здійснення, особливості застосування залежно від предметної області дослідження.
9. Методи інформаційно-логічного аналізу
10. Сутність та типологія прогнозів і методів прогнозування.
11. Особливості змісту та інструментів наукового прогнозування залежно від предметної області наукового дослідження.
12. Моделювання як метод дослідження: зміст, основні види та технології здійснення.
13. Сутність і мета застосування евристичних методів.

Змістовий модуль 2. Організація та методика науково-дослідницької діяльності.

Тема 4. Організація науково-дослідної діяльності в Україні.

1. Науково-дослідний процес, принципи його організації.
2. Спеціалізація та кооперування у науковій діяльності.
3. Особливості творчої праці у дослідницької діяльності.
4. Роль науковця і науки у політиці, економіці, соціальному житті.
5. Проблеми прогнозування розвитку науки та оцінки її ефективності.
6. Організація індивідуальної та колективної наукової роботи.
7. Пізнавальна діяльність і соціальна відповідальність науковця.
8. Вплив особистості на вибір форми наукової діяльності.
9. Інтелектуальні, психологічні, моральні, освітні вимоги до науковця.
10. Наукова політика в Україні.
11. Особливості організації наукової діяльності в Україні.
12. Види наукової діяльності: науково-дослідницьку; науково-організаційну; науково-інформаційну; науково-педагогічну.
13. Державна система організації і управління науковими дослідженнями в Україні.
14. Система підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів.
15. Фізичні особи як суб'єкти наукової діяльності.
16. Юридичні особи як суб'єкти наукової та науково-технічної діяльності
17. Наукові працівники вищої кваліфікації.
18. Трирівнева система наукових ступенів. Вчені звання як оцінка за результатами науково-дослідної та науково-педагогічної діяльності.
19. Наукова школа та її головні ознаки.

Тема 5. Академічна доброчесність як фундаментальний принцип освітньої та наукової діяльності.

1. Роль цінностей у науковій діяльності. Наукові та позанаукові цінності.
2. Поняття академічної доброчесності.
3. Академічна доброчесність як необхідно-важлива складова наукової діяльності та освітнього процесу.
4. Фундаментальні принципи академічної доброчесності.
5. Нормативно-правова база та міжнародні договори, які покладені в основу Кодексу академічної доброчесності.
6. Умови дотримання академічної доброчесності.
7. Система сприяння академічної доброчесності в університеті.
8. Академічна недоброчесність як протилежна категорія академічної доброчесності, її основні прояви.
9. Види порушень академічної доброчесності та відповідальність.
10. Некоректне використання наукових літературних джерел. Плагіат та його ознаки.
11. Види плагіату.

12. Попередження та протидія академічному плагіату в освітньому процесі.

Тема 6. Наукова інформація та види наукових робіт.

1. Поняття про освітню та наукову інформацію, її роль у проведенні наукових досліджень.
2. Загальні підходи та принципи формування інформаційного забезпечення наукового дослідження.
3. Основні джерела освітньої інформації.
4. Поняття «Наукова інформація» та її функції.
5. Наукова інформація та її різновиди.
6. Основні джерела наукової інформації.
7. Основні етапи роботи з літературними джерелами в рамках наукового дослідження.
8. Бібліографічний пошук наукової інформації на паперових носіях.
9. Електронні ресурси освітньої та наукової інформації.
10. Бази даних: повнотекстові, реферативні, бібліографічні, наукометричні.
11. Міжнародні бази даних наукової інформації: Web of Science та Scopus.
12. Інформаційні видання для освіти та науки.
13. Характеристика та класифікація наукових літературних джерел.
14. Види навчально-наукових і наукових робіт: курсові роботи, дипломні проекти, магістерські та докторські дисертації.
15. Види наукових публікацій.
16. Сучасна інформаційна революція, її вплив на розвиток науки.
17. Науково-технічна інформація. Сучасна інформаційна база наукових досліджень
18. “Інформаційний потоп” і як в ньому орієнтуватися. Правдивість сучасних джерел інформації.

Тема 7. Організаційно-методичні підходи до науково-дослідної роботи студента.

1. Сутність та основні етапи організації наукового дослідження.
2. Системний характер наукового дослідження.
3. Наукова проблема як початок наукового дослідження.
4. Суть наукового дослідження, його структурні елементи.
5. Основи методики планування наукового дослідження
6. Загальна логіка дослідження та його основні етапи.
7. Оцінювання результатів наукових досліджень та ефективності.
8. Поняття кваліфікаційної наукової роботи, особливості її структури, змісту і вимог відповідно рівня наукового дослідження.
9. Актуальність теми наукового дослідження, її обґрунтування.
10. Методика підготовки та оформлення курсових та дипломних робіт
11. Обґрунтування теми магістерської наукової роботи, порядок її затвердження

12. План магістерської наукової роботи, основні вимоги, структура, порядок затвердження.
13. Об'єкт, предмет: вимоги щодо формулювання.
14. Мета та завдання наукового дослідження. Відповідність мети і поставлених завдань логіці дослідження.
15. Формування методологічної та джерельної бази дослідження.
16. Суть і особливості формулювання рекомендацій і висновків
17. Особливості автореферату як необхідної частини обговорення та захисту роботи.
18. Процедури рецензування і підготовки до захисту магістерських дипломних робіт.
19. Процедура та порядок захисту магістерської і дисертаційної роботи.
20. Форми представлення результатів наукових досліджень.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) є однією з форм самостійної роботи майбутніх фахівців, виконання якого передбачає створення умов для як найповнішої реалізації творчих можливостей студентів та має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти здобувають у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

З дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень» ІНДЗ виконується у першому семестрі та передбачає написання тез доповіді або наукової статті на визначену студентом проблематику з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь, що було набуто у процесі засвоєння всього навчального матеріалу дисципліни. Така форма ІНДЗ є самостійно виконаним науковим дослідженням, яке передбачає власну розробку, тобто має практичне спрямування й дає змогу оцінити обсяг і якість знань студента, його вміння застосовувати їх на практиці.

Завдяки обґрунтуванню актуальності обраної теми, визначенню мети роботи, огляду існуючих точок зору на проблему або стислому опису ситуації, яка склалася на даний час в галузі, формулюванню власної думки стосовно обраної теми, яка змістовно відображає основну ідею всієї роботи, а також висновків студент має можливість створити собі репутацію фахівця, здатного в логічній і переконливій, ясній і доступній формі висловлювати результати своєї роботи. Виконання ІНДЗ у формі тез доповіді або наукової статті є важливим етапом у підготовці до виконання магістерської роботи майбутнього фахівця - менеджера.

Виконання, оформлення та захист ІНДЗ здійснюється студентом в індивідуальному порядку та оцінюється відповідно до положень навчальної програми дисципліни.

Питання, що виносяться на залік з дисципліни:
«МЕТОДОЛОГІЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

1. Сутність пізнання, його види.
2. Виникнення науки як сфери людської діяльності.
3. Предмет і сутність науки та її головна функція.
4. Наука як динамічна система знань.
5. Поглиблення інтеграції суспільних, природничих і технічних наук.
6. Дисциплінарні та міждисциплінарні дослідження.
7. Класифікація наук.
8. Методологічні підходи до класифікації економічної науки.
9. Поняття як основна ланка створення системи наукового знання.
10. Форми мислення: судження, умовивід (висновок).
11. Основні елементи науки: об'єкт, суб'єкт, наукова діяльність суб'єкта.
12. Структурні елементи науки: наукова ідея, гіпотеза, теорія, закон, судження, факти, постулати, категорії тощо; їх характеристика.
13. Рівні дослідження: теоретичний та емпіричний.
14. Структурні компоненти теоретичного пізнання: проблема, гіпотеза і теорія. Класифікація та структурні елементи теорії.
15. Метод, методика, методологія: співвіднесення понять.
16. Методологія і методи наукового пізнання.
17. Методологія у широкому і вузькому розумінні.
18. Загальна методологія і часткова методологія.
19. Принципи наукової методології.
20. Класифікація методів наукового дослідження
21. Філософські та загальнологічні методи наукового дослідження.
22. Діалектика як вчення про розвиток та метод дослідження.
23. Діалектичний підхід в економічних дослідженнях.
24. Діалектика як цілісна система законів, принципів та категорій.
25. Емпіричні методи наукового дослідження: спостереження, опис, порівняння, вимірювання, експеримент.
26. Теоретичні методи наукового дослідження: аналіз і синтез, індукція та дедукція та ін.
27. Три групи законів: окремі, особливі та загальні.
28. Загальнонаукові та спеціальні принципи, закони, категорії, методи.
29. Правила аргументації. Вимоги до аргументу.
30. Спеціальні методи: методи збору та узагальнення інформації, аналізу, прогнозування, моделювання, програмно-цільові, евристичні методи.
31. Методи спостереження та збору даних.
32. Класифікація спостережень у наукових дослідженнях.
33. Методи групування, їх види.
34. Таблично-графічні методи.
35. Сутність і класифікаційні види економічного аналізу.

36. Методи інформаційно-логічного аналізу.
37. Метод порівняння. Методи розрахунку відносних та середніх величин.
38. Методи детермінованого (функціонального) факторного аналізу.
39. Основні функції економічного прогнозування.
40. Методи прогнозування, їх види.
41. Сутність і мета застосування евристичних методів.
42. Метод експертних оцінок як основний евристичний метод.
43. Методи "мозкової атаки", "мозкового штурму", "Дельфі" та ін.
44. Організація наукової діяльності в Україні. Види наукової діяльності.
45. Державна система організації і управління науковими дослідженнями в Україні.
46. Система підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів.
47. Суб'єкти наукової діяльності.
48. Наукові працівники вищої кваліфікації.
49. Трирівнева система наукових ступенів: магістра, кандидата наук, доктора наук.
50. Головні ознаки наукової школи.
51. Основні риси працівника науки.
52. Особливості розумової праці.
53. Наукове покликання. Зовнішні і внутрішні мотиви, що зумовлюють тягу людини до наукової діяльності.
54. Основні психологічні риси діяльності вчених.
55. Академічна доброчесність, визначення та основні складові.
56. Фундаментальні цінності академічної доброчесності.
57. Інституційні засади академічної доброчесності в Україні.
58. Академічна недоброчесність, її основні прояви.
59. Основні принципи забезпечення академічної доброчесності у наукових дослідженнях.
60. Види порушень академічної доброчесності та відповідальність.
61. Плагіат та його ознаки. Види плагіату.
62. Академічні роботи, що підлягають перевірці на плагіат.
63. Система сприяння академічної доброчесності в освітній та науковій діяльності.
64. Визначення проблеми та формулювання теми наукового дослідження.
65. Сутність та основні етапи організації наукового дослідження.
66. Актуальність теми, формулювання мети та завдань наукового дослідження, об'єкту та предмету дослідження.
67. Основи методики планування наукового дослідження.
68. Оцінювання результатів наукових досліджень та ефективності.
69. Наукова інформація та її джерела.
70. Головні принципи інформаційних відносин.
71. Види інформації.
72. Методика опрацювання літературних джерел.
73. Поняття наукової дослідження.
74. Поняття «об'єкт», «предмет» і завдання наукового дослідження.

75. Основні етапи наукового дослідження.
76. Науково-дослідницька діяльність студентів.
77. Етапи підготовки до наукового дослідження.
78. Оцінювання результатів дослідження.
79. Наукова публікація та її головні функції.
80. Наукові видання.
81. Наукова стаття. Тези доповіді.
82. Вимоги до написання реферату.
83. Форми оприлюднення результатів наукового дослідження.
84. Методичні прийоми викладу наукового матеріалу.
85. Узагальнення результатів наукового дослідження.
86. Форми обміну науковою інформацією.
87. Основні вимоги до виконання курсової роботи і дипломної роботи.
88. Вимоги до магістерської роботи.
89. Етапи виконання магістерської роботи.
90. Підготовка наукової доповіді та повідомлення

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: Підручник. – К.: АБУ, 2002. – 480 с.
2. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник. - К.: Кондор, 2003. - 192 с.
3. Баскаков А. Я., Туленков Н. В. Методологія наукового дослідження: Учеб. пособие. - К.: МАУП, 2004. - 216 с.
4. Єріна А. М., Захожай В. Б., Єрін Д. Л. Методологія наукових досліджень: Навч. посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. - 212 с
5. Кустовська О.В. Методологія системного підходу до наукових досліджень: Курс лекцій. – Тернопіль: Економічна думка, 2005. –124 с.
6. Ушакова Н.Г., Мельнік Л.О. Методологія та організація наукових досліджень: Конспект лекцій.-Харків: ХДУХТ, 2010.-89 с.
7. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. Для студентів, курсантів, аспірантів / за ред. А.Є. Конверського. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.
8. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі: Навч.посіб. / С.У. Гончаренко, П.М. Олійник, В.К. Федорченко та ін.; За ред. С.У. Гончаренка, П.М. Олійника. – К.: Вища шк., 2013. – 323с.
14. Шейко В.М., Кушнарченко П.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності // Підручник. Київ: «Знання-Прес», – 2012. – 293 с.
15. Харитонова О. І., Ульянова Г. О. Захист авторських прав від плагіату : монографія / [за загальною редакцією О.І. Харитонової] ; Міністерство освіти і науки України, Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса : Юридична література, 2014. 211 с.

16. Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти : Лист МОН № 1/9-565 від 26.10.17 року [Електронний документ]. URL: <http://bit.ly/2ocIDPD> (дата звернення: 23.02.2018).
17. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 №1700-VII / Верховна Рада України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
18. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. Політики»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ : Таксон, 2016. 234 с.
18. Аналітична довідка за результатами дослідження практик академічної доброчесності у вищих навчальних закладах України / Міністерство освіти і науки України. Київ, 2016. 41 с.
19. Бруй О. Відкритий доступ до наукової інформації: від ідеї до руху. [Київ], 2012. URL: <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/2194> (дата звернення: 05.03.2018).
20. Зуб В. М., Дем'яненко М. М. Плагіат: його різновиди та заходи протидії. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2014. Вип. 4. С. 86–90.
21. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) / Американські Ради з міжнародної освіти : Програми Американських Рад. URL: <http://www.saiup.org.ua> (дата звернення: 22.02.2018).

Допоміжна література

22. Катренко А. В. Системний аналіз об'єктів та процесів комп'ютеризації: Навч. посіб. - Львів: Новий світ-2000, 2003. - 424 с.
23. Фаренік С.А. Логіка і методологія наукового дослідження: наук.метод. посіб. — К.: Вид-во УАДУ, 2000. — 340 с.
24. Шарапов О. Д., Дербенцев В. Д., Семьонов Д. Є. Системний аналіз: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисциплін. - К.: КНЕУ, 2003. - 154 с.
25. Шейко В.М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. - К.: Знання, 2004. - 307 с.

17. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ:

1. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>.
2. Сайт безкоштовних електронних підручників онлайн // Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://pidru4niki.com>.
3. Офіційний сайт студентської електронної бібліотеки «ЧИТАЛКА» // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://chitalka.info>.
4. Офіційний сайт онлайн-бібліотеки освітньої та наукової літератури // Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://eduknigi.com>.
5. Сайт електронної бібліотеки підручників // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://studentam.kiev.ua>.